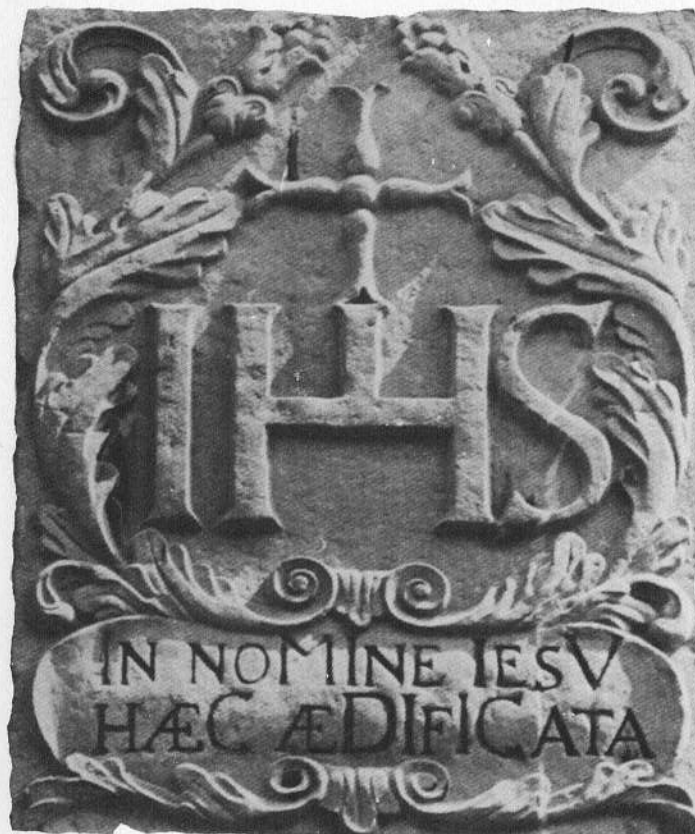


Garage en Werkhuys de Maeseyck, Dosestraat 48

Verkoop, aankoop en verwisseling
van

ALLE VOERTUIGEN EENIGE SCHOONE OCCASIE'S BEHALVE VERKOOP

De Soto, binnenstuur	15.500 fr.
Camionette Panhard	6.500 fr.
Camionette Chevrolet 6 cyl.	13.500 fr.
Binnenst. Ford, herbouwd	4000 fr.
Moto F.N. en INDIAN	1000 fr.
Moto F.N. rodée, electrisch verlicht overeen te komen prijs.	
Cabriolet Chevrolet	9.500 fr.
Torpedo F.N. 1250	5000 fr.
Camion Chevrolet 4 cyl.	7.500 fr.
Torpedo F.N. 1250	3.500 fr.
Buick, 6 cyl.	7.500 fr.
Imperia, binnenst. 6 cyl.	13.500 fr.
Torpedo Hermesse 2 pl.	3.500 fr.
Binnenstuur F. N. 1400	9.500 fr.
Torpedo Peugeot	5.000 fr.
Topedo F.N. 1300	7.500 fr.
Coupé Nosengart	11.000 fr.
Peugeot 5 H.P. 4 pl.	4.500 fr.
Camion Chevrolet 6 cyl.	18.500 fr.
Hotchkiss	4.500 fr.
Cabriolet Braham	16.500 fr.
Chevlet 1931 6 cyl. 2 d.	17.500 fr.
Binnenst. F.N. 1450 1931	16.500 fr.
Cabriolet Peugeot 5 H.P.	5.000 fr.
Binnenstuur Fiat 501	6.000 fr.
Chevrolet 1927	5.000 fr.
Ford luxe, 4 deuren 1931	18.500 fr.
Binnenstuur Fiat, 509	10.500 fr.
id. Nosengart, 4 pl.	9.000 fr.
id. D. F. P.	7.000 fr.
Cabriolet D.K.W. 4 pl. 1932	18.500 fr.
Plymouth 1	11.500 fr.
2 Moto F. N. 350 1931	3.000 fr.
Camion Truck, 1931,	19.500 fr.
Binnenst. Nasch special	18.500 fr.
id. Braham Mod 6-14	18.500 fr.
F. N. 2200 Binnenstuur	5.000 fr.
F.N. 1400 Camionette Tolée	18.000 fr.
F.N. 11 H.P. binnenstuur	18.500 fr.
Minerva 12 H.P. binnenst.	9.000 fr.
Renault 6 H.P. Cabriolet	7.500 fr.
Fiat 503, Binnenst. 4 d.	11.000 fr.
Berliet 7 H.P. cam. tolée	11.500 fr.
2 Camions Chevrolet, 4cyl, 2 tr.	7000 en 8000 fr.



de maeseikenaar

*Advertentie uit Maeseycker
Weekblad 3 Juni 1933.*

3 maandelijks contactblad

jaargang XVII - 1986 / nr.1

Inhoudstafel

Woord vooraf	p. 1
Het toponymisch praatje	
Van Eyck in de naamgeving	p. 2
Bernard Claessens 1877-1963	p. 10
Voor onze bejaarden	p. 12
Uit de oude doos	p. 13
Maaseikenaren publiceren	p. 16
Nog een kleine rectificatie	p. 18
Maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen	p. 18
Het Maaseiker cursiefje	p. 21
Koning van Katoren	p. 24
Herman en Mimien Hendrix, samen op het toneelpodium	p. 25
Museum- en Archiefnieuws: 5	p. 28
Maaseiker idioticon	p. 30
Maaseiker Nieuwsbrief	p. 33
Maaseiker gevelstenen en uithangborden	p. 37
Uit de oude doos	p. 38

Foto-omslag:

Den Soeten naem Jesu (1778)

De oorspronkelijke naam van de huidige Stedelijke Bibliotheek Heperstraat nr. 8, luidde "Inde Soete Naem Jesu" en getuigt zoals tal van andere huisnamen van de vroomheid onzer voorouders. Denk maar aan De Heilige Geest, De Drie Mariën of Sint-Joris.

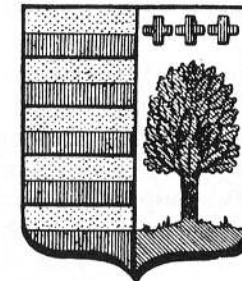
Zoals haast overal wordt de naam ook hier voorgesteld door de drie eerste Griekse letters van het woord Jesus en wel I H Σ

De laatste letter ging men echter in heel wat gevallen als een S schrijven, de oorspronkelijke betekenis ging verloren en stilaan zag men er de afkorting in van de Latijnse uitdrukking "In Hoc Signo (vincis)", in dit teken (zult gij overwinnen).

Een prachtige steen in een prachtig huis. Eronder lezen wij de inscriptie. In Nomine Jesu, Haec Aedificata. In de naam van Jezus werd dit huis gebouwd, met daarin het jaartal 1755.

Een prachtige steen in een prachtig huis.

Woord vooraf.



Vanwege de redactie sturen we U langs deze weg onze oprechte wensen voor het nieuwe jaar: moge het voor alle Maaseikenaren (inclusief ons tijdschrift!) reuze meevallen.

Als U deze regels leest, is 1986 al geboren. Nog wat onwennig en met knikkende knieën is het bezig aan de verkenning van deze toch wel bijzondere wereld.

Wat een schril contrast met dit tijdschrift dat reeds zestien jaar standvastig alles registreert hetgeen U interesseert.

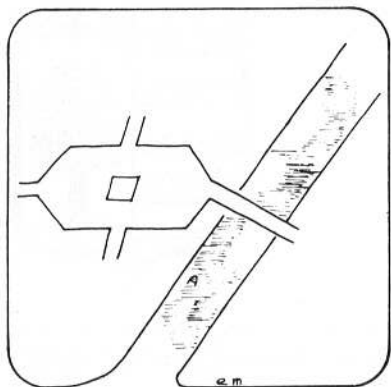
Ook tijdens dit kalenderjaar staat Uw Maaseikenaar klaar voor hem en voor haar!

In 1985 kon U genieten van 140 blz. Maaseiker nieuws; genoemd aantal hopen we dit jaar minstens te evenaren zodat U mag leven in blijde verwachting van meer en mooier...

Kortom, voor iedereen die begaan is met het wel en wee van dit "kleine steden" langs die grote stroom, is een abonnement op dit informatieve gezinsnummer een 'must'.

Daarenboven kan de redactie niet zonder U, want schrijven is één zaak, doch gelezen worden een heel andere! Het aantal abonnementen is voor de redactie dan ook een vinger aan de pols van de Maaseikenaren: indien het ritme stijgt, is dat immers een eerbewijs van Uw betrokkenheid met Uw parel aan de Maas...

De redactie



Toponymisch praatje

Van Eyck in de naamgeving

Het zal zeker voor niemand een omstreden punt zijn dat de geslachtsnaam Van Eyck van geografische oorsprong is en dat hij derhalve niets anders aanduidt, dan de plaats van herkomst der familie die deze naam droeg.

In het algemeen bieden zulke namen het niet te miskennen voordeel dat men aan de hand ervan de herkomst van het geslacht gemakkelijk kan achterhalen. Families met de naam Van Delft, Van Holland, Van Aken, of Van Duinkerken bieden in dit verband geen moeilijkheden en wijzen alle naar de bakermat van de stamvader. Zij sluiten zodoende iedere gissing en vergissing uit.

Moeilijker wordt het echter in het geval Van Eyck, en de grootste omzichtigheid wordt geboden als wij weten dat er in Nederland een tiental Eiktoponiemen voorkomen, enkele in Belgisch-Limburg en zelfs een paar honderd Eich-, Eyck- en andere varianten in Duitsland.

Een sluitend bewijs om uit de geslachtsnaam Van Eyck te concluderen dat de wieg van de maker van Het Lam Gods in Maaseik gestaan heeft, kan ons de naamkunde derhalve niet bieden.

Wat ons dezelfde naamkunde echter wel biedt, is, naar wij menen, het bewijs dat de theorie als zou Van Eyck uit Arendonk afkomstig zijn, zoals Goris beeerde, op losse schroeven zet.

Deze hypothese van Goris steunde namelijk op het volgende argument. In Arendonk leefde er een familie *Van der Moelen*, die volgens Goris voorkwam onder de aanduiding *Van Eyck, alias Van der Moelen*. Er zou dus in de loop der tijden een naamwisseling hebben plaats gevonden en Van der Moelen werd later Van Eyck. Aldus Goris.

Zulke evolutie van beroepsnaam naar herkomstnaam als aanduiding voor een geslacht lijkt ons echter niet verantwoord. Een normale evolutie zou wel in omgekeerde richting hebben kunnen plaatsvinden, zodat na eeuwen de

naam der plaats van herkomst zou kunnen vervangen zijn door een beroepsnaam.

De theorie van Goris lijkt ons derhalve moeilijk te verdedigen, terwijl de naam Van Eyck toch eerder in de richting van Maaseik wijst als vermoedelijke plaats van herkomst. Ook de traditie en de eeuwenlange overlevering versterken nog dit vermoeden, vanaf de bekende Ode van Lucas de Heere uit 1563, over de mededeling van Marcus Vaerewijck uit 1568 in zijn *Spiegel der Nederlantscher Oudtheyt* tot het *Schilderboek* van Carel Van Mander van 1604. Al deze, en vele andere auteurs hebben steeds de Maaseiker afkomst van de grote schilder geponeerd.

Dat nu en dan een begrijpelijk en te verontschuldigen chauvinisme aan deze waarschijnlijkheid de kracht van onomstotelijke zekerheid tracht te geven, hoeft dan ook niet te verwonderen. Een hoogst merkwaardig voorbeeld van intellectuele akrobatiek en pseudo-academisch kunst-en-vliegwerk vonden wij in dit verband in een exemplaar van het vroegere weekblad *De Maas- en Kempenbode* (2/10/1920). Volgens de schrijver van bedoeld artikel zou Van Eyck door zijn kenspreuk *Ase Ich Can* op sommige zijner doeken eigenhandig het bewijs van zijn Maaseikenaarschap gegeven hebben. Want, zo luidt de argumentatie, met een kleine toevoeging vóór en achter deze spreuk, valt te lezen *(M)ASEICHCAN(US)*, het potjeslatijn voor *Maaseikenaar*.

Dat de Maaseikenaars zelf echter steeds Van Eyck als een stadsgenoot beschouwd hebben, blijkt eveneens uit verscheidene feiten waarvan wij er hier een tweetal willen vermelden. Reeds in de loop der 17de eeuw besliste de Maaseiker magistraat over te gaan tot de aankoop van het beroemde *Schilderboek* van *Carel Vanmander*, omdat in datzelfde boek de naam van hun illustere stadsgenoot vermeld stond.

Enkele eeuwen later besloot de stad tot de aankoop van één der enige behoorlijke copies van het *Lam Gods*. Deze copie was in 1923 vervaardigd door de Gentse kunstschilder *F. Aelman* op bestelling van het Heer August de Scheemaecker, drukker te Gent, doch geboren Maaseikenaar. Aelman werkte er 3 jaar aan.

Op 7 augustus 1950 reisde een klein gezelschap Maaseikenaars naar Gent, bestaande uit de toenmalige burgemeester Henry Vanderdonck, schepen André Driessen, Architect August Daniëls, Pater W. Sangers en Prof. Jan Gessler. Zij slaagden erin deze merkwaardige copie te kopen, die sindsdien de trouwzaal van het Maaseiker stadhuis op een waardige wijze siert.

Van Eyck in de verenigingsnamen

Dezelfde overtuiging over het Maaseikenaarschap der Van Eycken vinden wij eveneens terug in talrijke voorbeelden uit het Maaseiker namenmateriaal van vroeger en nu, namen waarmee de inwoners der stad een hulde hebben willen brengen aan hun beroemde stadsgenoten.

Oorspronkelijk was het de bekende lijfspreuk der schilders die bij de Maaseiker naamgevers succes kende.

Zo bestond er reeds in 1883 een toneelgroep in onze stad die de wijde naam droeg *Als ik kan*, terwijl omstreeks 1923 diezelfde naam gedragen werd door een Maaseiker voetbalclub, waarvan de Heer Jan Raets de voorzitter was. Na de 2de wereldoorlog omstreeks 1959 werd een toneelgezelschap voor heren opgericht dat de naam kreeg *Als ich can*. Oprichters waren de Heren Piet Segers, Toon Silkens en Gerard Theeuwissen. Onder de leiding van Kruisheer Lambert Dieben werd in maart 1950 in de Ursula-zaal het drama *Het Hoogste Goed* van L. Haver opgevoerd.



Het gezelschap was echter geen lang leven beschoren en toen er innerlijke verdeeldheid onder de leden ontstond over al dan niet gemengd optreden, werd de groep ontbonden en kort nadien opgevolgd door *Het Maaseiker Toneel*. Hieruit zou in 1952 de *Speelgroep Van Eyck* ontstaan, die nog steeds door zijn regelmatige voorstellingen honderden stadsgenoten weet te boeien.

Het Maaseiker toneelleven had trouwens reeds vroeger op zijn eigen manier aan de beroemde schilders hulde gebracht, en wel reeds in 1906 toen in het *Patronaat* de opvoering plaats vond van het stuk *De Gebroeders Van Eyck*.

Van Eyck in de Maaseiker plaatsnamen

Niet alleen echter in de namen der verenigingen, doch ook in de plaatsnamen heeft de naam Van Eyck een productieve rol gespeeld. Het zou echter eerst tot uiting komen in de loop van de 19de eeuw, toen onder de invloed van de romantiek de waardering voor kunstenaars van eigen bodem, voor het volkseigene en voor het eigen verleden ontstond en tot bloei kwam.

En zo zien wij dat vanaf de vorige eeuw hier en daar huis- en herberggevels met de naam van de illustere stadsgenoten versierd worden.

Een huisnaam die onrechtsstreeks met Van Eyck te maken heeft, is voorzeker de 19de eeuwse benaming *Au Vieux Chêne-In de Oude Eik*, van het huis nr. 35 op de Markt. Op de bekende tekeningen van meester Otjens lezen wij op de gevel van het huis het deftige franstalige opschrift *Café Au Vieux Chêne.-Bourse-*.

Het café was genoemd naar de oude eik die toenmaals het midden van onze markt sierde. Eeuwenlang had die boom daar gestaan als het levend symbool van de stad. In zijn schaduw hadden op zomeravonden vele generaties oude mannen hun verhalen verteld, hadden kinderen gespeeld en verliefden elkaar gevonden.

En zo was het dan ook licht te begrijpen dat in vele Maaseiker harten onvrede heerste, toen men omstreeks 1863 vernam dat deze trotse boom de plaats zou moeten ruimen voor het standbeeld der Gebroeders Van Eyck dat men er wilde oprichten. De bevolking was al vlug in voor- en tegenstanders verdeeld. Sommigen meenden dat de oude boom gespaard moest worden, dat het levende hout niet mocht wijken voor het koude marmer. De overlevering vertelt - en waarom zouden wij de overlevering niet geloven? - dat de voorstanders van de boom hun vergaderingen belegden in de herberg *Au Vieux Chêne*, en zo werd dit café korte tijd het hoofdkwartier van de toenmalige Maaseiker groene jongens... maar de eik verdween, en het standbeeld verrees al gauw op dezelfde plaats. De naam van de herberg verdween echter niet, want nog in de verslagen van de gemeenteraad van 1914 lezen wij, dat wegens de bezetting van het stadhuis door de Duitsers, de vergaderingen van de Maaseiker gemeenteraad een tijdlang doorgingen ten herberge *De Oude Eik*.

In diezelfde tweede helft der 19de eeuw stond er op de markt nr. 2-3 een andere herberg die de naam droeg *Café Billiard A la Soeur Van Eyck*.

Of deze zuster van Van Eyck, wier naam waardig werd bevonden de gevel van dit drankhuis te sieren, werkelijk bestaan heeft, is tot hiertoe, naar ik meen, nog niet met zekerheid vastgesteld. Het oude volksgeloof vertelt dat Jan en Hubert Van Eyck een zuster hadden die de naam droeg Margaretha. Ook zij was een talentvolle schilderes en om zich geheel aan haar kunst te wijden, weigerde zij zelfs een huwelijk aan te gaan(1).

Op dezelfde markt, thans nr. 48 lag er een herberg die omstreeks 1868 de naam droeg *Aux Frères Van Eyck* en kort nadien toen de gelegenheid ver-

groot werd door aankoop van het belendend pand werd er het huidige hotel-restaurant *Van Eyck* opgericht, waarover wij enkele jaren geleden in dit tijdschrift een artikel schreven.

Eveneens tegen het einde van de 19de eeuw kwam er nog een Van Eyck-naam in de belangstelling. In 1897 kocht de toenmalige Deken *Drijkoningen* het huis van *Adam Gillissen* in de Bleumerstraat, dicht bij de Fraters met de bedoeling er een middelbare school en een college op te richten. Dit plan ging echter niet door en daarom werd door de parochie de schuur achter het huis omgebouwd tot een zaaltje dat de wijde naam kreeg *Zaal van Eyck*. In deze zaal werd vanaf 1900 het *Patronaat* ondergebracht, een jeugdwerk dat verscheidene tientallen jaren een belangrijke rol zou spelen in het katholieke culturele leven van onze stad.

Iedere zondag waren er vergaderingen met spel en vormingswerk, terwijl er verder talrijke voorstellingen gegeven werden door de toneelvereniging die trouwens onder impuls van *Bernard Claessens* en later van kapelaan *Beelen* uit de patronaatswerking ontstaan was. Later met de oprichting van de Katholieke Kring werd op de Koningin Astridlaan de huidige *Zaal van Eyck* gebouwd en werd het patronaatszaaltje aangeduid met de benaming van *Oude Zaal Van Eyck*.

Een laatste Maaseiker Van Eyck-toponiem tenslotte verscheen in 1968 toen de gemeenteraad besliste de vroegere Harlindistraat nadat deze verlengd was tot ringlaan die Venlose-en Weertersteenweg verbindt te heropen tot *Van Eycklaan naar de Maaseiker kunstenaar Jan Van Eyck* zoals de secretaris het feit notuleerde.

Van Eyck-toponiemen buiten Maaseik

Het spreekt vanzelf dat de namen van schilders van een dergelijk niveau en bekendheid als de gebroeders *Van Eyck* ook in de straatnaamgeving buiten Maaseik productief zijn geweest. Wij willen hier niet exhaustief te werk gaan en ons beperken tot de meest voor de hand liggende gebieden, en dan vinden wij *Van Eyck-namen* vooreerst in enkele Belgisch-Limburgse gemeenten. In alle gevallen echter noemen zij straten van nieuwe verkavelingen, waar men *en défaut de mieux* Vlaamse schilders heeft laten aanrukken bij de straatnaamgeving.

Zo vermeldt het repertorium *Alle Straten en Straatjes in Limburg* een *Van Eycklaan* in *Diepenbeek*, als verbinding tussen de *St.-Servatiusstraat* en de *Schoolstraat*, een *Van Eycklaan* in *Hasselt*, temidden van andere straten met een schildersnaam in de *H. Hartparochie*, een *Van Eycklaan* te *Heusden-Zolder*, eveneens in een schilderswijk bij de *Ketelstraat*, en tenslotte een *Jan Van Eyckstraat* in *Lanaken*, ook in een wijk met schildersnamen. Drie steden buiten Limburg waar Van Eyck in de straatnaamgeving eveneens aanwezig is, zijn ongetwijfeld Gent als bewaarplaats van de beroemde polyptiek *Het Lam Gods*, Maastricht dat zich ooit als geboorteplaats van de

schilder heeft opgeworpen en Brugge tenslotte waar hij jarenlang verbleven heeft. Laat ons daarom een kleine speurtocht door deze drie steden maken. Vooreerst is er MAASTRICHT, waar behalve de bekende *Van Eyckacademie* ook de benaming *Van Eyckstraat* voorkomt en wel voor een straat gelegen in de wijk Bospoort, als verbinding tussen de *Boscherweg* en de *Henri Du Montstraat*. De naamgeving gebeurde op 21 juni 1936. De motivering luidde: "...aldus genoemd naar Jan en Hubert Van Eyck, de grondleggers der Vlaamsche paneelschildering in het begin van de 15de eeuw. Sommigen beweren dat zij afkomstig zijn van Maastricht en alhier de schilderkunst geleerd of beoefend hebben. Jan en Hubert Van Eyck hebben waarschijnlijk te Luik gewerkt onder de Prins-bisschop Jan van Beieren (1390-1418) In het Louvre te Parijs bevindt zich een schilderij van Jan Van Eyck *Madonna Rolin*, waarvan de achtergrond een gezicht op Maastricht zou voorstellen en waaruit men meent te mogen besluiten dat Jan van Eyck te Maastricht moet hebben gewoond." (2)

Aanvankelijk was er in het rapport van de Commissie voor het Huishoudelijk Bestuur inzake Straatnaamgeving, (2) sprake van de Gebroeders Van Eyckstraat, doch op voorstel van het raadslid *Defesche* werd deze veranderd in Van Eyckstraat, omdat volgens *Defesche op het ogenblik een tendenz aanwezig is, om aan te nemen dat er maar één Van Eyck bestaan heeft (Handelingen van de Gemeenteraad van Maastricht over het jaar 1936, B. No. 13-20. Vergadering 21-7-1930)*(3).

Vervolgens is er GENT. In deze Oostvlaamse stad treffen wij twee straten aan waarvan de namen in verband staan met de gebroeders *Van Eyck*.

Zo is er de *Gebroeders van Eyckstraat*, die zich uitstrekt van de Keizer Karelstraat tot het J. De Vigneplein. Hoogst waarschijnlijk werd deze naam kort na 1920 ingevoerd. (4)

Daarnaast is er de *Maaseikstraat*, van de Limburgstraat tot het Bisdomein. Deze naam werd ingevoerd op 24 september 1920 en wel op verzoek van de stad Maaseik. Wij laten hier een uittreksel uit het Register van het Schepencollege volgen in de originele vorm vermits de vroede vaders der trotse stad Gent in 1920 nog steeds hun notulen in het Frans opstelden. *Le Collège, sur la proposition de M. Le Bourgmestre, Commissaire des Travaux publics décide que la rue dénommée actuellement Clotre St. Bavon-Bij St. -Baafs, entre la Place de l'Évêché et le Square Van Eyck portera la dénomination de Rue de Maeseyck-Maeseyckstraat.*

Om de grond van deze beslissing te begrijpen, dienen wij echter terug te gaan naar het jaar 1912, toen in Gent een *Comiteit van Eyck* werd opgericht met het doel aldaar een monument te bouwen ter ere van de gebroeders. Op zoek naar de nodige financiële middelen om dit te verwezenlijken, klopten de bestuursleden van dit *Comité* ook aan bij het toenmalige stadsbestuur van Maaseik. Op de gemeenteraadszitting van 19 augustus van datzelfde jaar

werd dan ook besloten deze toelage goed te keuren *gezien de stad Maeseyck het zich tot plicht rekent bij te dragen tot de verheerlijking van haar roemrijke zonen*. Gent ontving zodoende het forse bedrag van 150 frank. (5). Op de plechtige inhuldiging van het monument te Gent werd de Maaseiker burgemeester *Louis Dreesen* daarom als eregast uitgenodigd onder de uitdrukkelijke vermelding *als vertegenwoordiger van de geboortestad van deze illustere voorouders*.

Dat de Eerste Wereldoorlog die kort daarop uitbrak deze contacten tussen Gent en Maaseik voor een tijd volledig stillegde, zal wel niemand verwonderen, doch niet lang was het krijgsgewoel achter de rug en waren de zwaarste wonden geheeld, of Maaseik herinnerde zich weer zijn vooroorlogse bindingen met Gent.

Zo kwam het dat op 17 augustus 1920 Burgemeester *Dreessen* een brief schreef aan Burgemeester en Schepencollege van Gent met het verzoek de naam van Maaseik te geven aan de straat die grensde aan het monument der Van Eycken. Zoals wij reeds zagen werd aan dit verzoek met graagte door de stad Gent voldaan.

Maeseyck, le 17 Août 1920

Messieurs

*les Bourgemestre et Echevins
de la ville de Gand*

Lors de l'inauguration du monument des frères van Eyck vous nous faites l'honneur de nous inviter comme représentant de la ville natale de ces illustres ancêtres, attention à laquelle nous avons été très sensible.

Aujourd'hui nous vous permettons de vous demander une nouvelle marque de sympathie.

Les habitants de Maeseyck considéreraient comme un grand honneur le nom de leur ville à la rue qu'orne le monument.

Convaincu que vous accueillerez avec bienveillance ce désir si légitime, je vous prie, Messieurs, d'agréer avec l'expression de la reconnaissance de toute la population l'assurance de mes sentiments les plus distingués.

*Louis Dreesen,
Bourgemestre.*

Een derde stad waar de schilders Van Eyck hun sporen nagelaten hebben in de straatnaamgeving is BRUGGE, waar de naam *Van Eyckplein* reeds sinds 1844 hulde brengt aan de prins der Vlaamse Schilderschool die jarenlang in Brugge woonde en er in 1441 overleed.

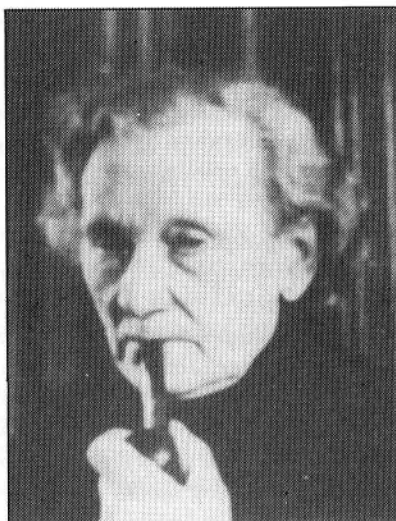
In 1856 kreeg de schilder er zijn standbeeld, uitgevoerd in marmer en vervaardigd door de Brugse beeldhouwer Jan Calloigne. In 1878 werd dit beeld echter vervangen door het huidige bronzen monument aan de hand van *Henri Pyckery*. Volledigheidshalve laten wij hier een fragment volgen uit het werk van A. Schouteet *"De Straatnamen van Brugge. Oorsprong en betekenis."* Brugge 1977, p. 93 (6).

Jan van Eyckplaats

De huidige officiële benaming Jan van Eyckplaats dateert van 1844, en werd door het stadsbestuur van Brugge ingevoerd als hulde aan de prins van de Vlaamse schildersschool, die jaren lang te Brugge leefde en werkte. De beroemde schilder, Jan van Eyck, die in 1441 te Brugge overleed, kreeg er een standbeeld in 1856. Het was van marmer vervaardigd door de Brugse meester Jan Calloigne in 1820 voor rekening van de Brugse Academie voor Schone Kunsten en het werd op plechtige wijze onthuld in het bijzijn van Z.M. Koning Leopold I. Het zou ons te ver voeren hier uiteen te zetten waarom dit standbeeld in 1878 werd vervangen door het huidige bronzen standbeeld, dat door de Brugse beeldhouwer Henri Pyckery werd gemaakt en in aanwezigheid van koning Leopold II werd ingewijd.

- (1) Wolters. Notice historiques sur la ville de Maeseyck. 1855, p. 79.
- (2) Raadstuk, 21.7.1936, C 24. Maastricht.
- (3) Handeling van de gemeenteraad van Maastricht over het jaar 1936 B, nr. 13-20. Vergadering 21.7.1930.
Voor deze inlichtingen danken wij Drs. A.H. Jenniskens, gemeentearchivaris van Maastricht.
- (4) Voor deze inlichtingen danken wij Dr. Johan Decavele, stadsarchivaris van Gent
- (5) Register Gemeenteraad 1912, f. 241 SAM
- (6) Voor deze inlichtingen danken wij dhr. A. Vandewalle, stadsarchivaris van Brugge.

Bernard Claessens 1877-1963: merkwaardig Maaseiker kapelaan, milde priester en groot kunstenaar.



Op 1 oktober 1877 werd Bernard Claessens te Maaseik geboren, in de Grote Kerkstraat in een sfeervolle woning waar de liefde en de schoonheid voor de kunst werden bijgebracht. Vader Arnold Claessens, koster van de parochiekerk - moeder was vroegtijdig gestorven - vestigde voortdurend de aandacht van zijn kinderen op al het mooie wat Maaseik te bieden had: de huizen, de Markt, de maasboorden, de landelijke gehuchten, de merkwaardige kerken en de vele kunstschaten. Het is trouwens deze koster, die het beroemde Maaseiker Evangelarium van de ondergang heeft gered. Misdiens hadden het opgediept uit een kast, en toen ze ermee gingen spelen kwam koster Claessens verontwaardigd tussen beide. Hij bracht het Evangelieboek naar Deken Polus, die het zorgvuldig opborg. Later onder Deken Cielen werd dit kunstwerk gerestaureerd, en nu is het de grootste trekpleister uit de Maaseiker kerkschat. Kapelaan Bernard Claessens was een vriend van de jeugd, een groot priester-kunstenaar en een restaurateur van beelden, die iedereen, die met hem in contact kwam, begeesterde en de oprechte schoonheid deed aanvoelen. Hij deed dat zonder praal en glorie, doch steeds even eenvoudig en volks. Zijn leven en werken ademen goedheid, taaie wilskracht en kunstzin uit. Bernard Claessens schonk Limburg vele kunstschaten terug. Zonder zijn tussenkomst waren tientallen vermolmden beelden in kerken en kapellen gedoemd te verdwijnen. Het is onmogelijk alle restauratiewerken op te noemen. Wel is het waar, dat hij gedurende dertig jaren heeft gewerkt en gearbeid aan een veertigtal kunstwerken. In vele gevallen was de restauratie een hopeloos geval. Dan was Bernard Claessens de reddende engel. Onverpoosd en nooit afgevend werkte hij met beitel, spuit, schuurmateriaal en borstel. Geleidelijk aan herrees het ene beeld na het andere, uit zijn kunste-

naarshanden, en kreeg het zijn oorspronkelijke lijn en zachte tint terug. Vaak kon de geduldige restaurateur herscheppen wat praktisch vernietigd bleek en een kultuurschat doen voortleven, die bijna verdwenen was. De meest merkwaardige beelden die hij restaureerde zijn: Maaseik: De Madonna van Van Eijck en het Drieluik van de parochiekerk. Aldeneik, Sint Anna beeld begin 16de eeuw. Heppeneert: O-L-Vrouw-van-Rust 16de eeuw. Eisden: Johannes hoofd en huisretabel circa 1520. Tongeren: Piëta circa 1400. Vrerer Kalvarieberg 14de - 15de eeuw en Sint Barbara beeld 16de eeuw. Zonhoven: O.L.Vrouw ter Eijkenen enz.

Bernard Claessens volgde college bij de Kruisheren te Maaseik waar pater P. Vanden Ende hem de liefde voor het tekenen bijbracht. Nadien te St. Truiden (seminarie) kwam hem de schilderkunst goed van pas, voor het illustreren van de toneelschermen en te Luik (groot seminarie) sloot hij dadelijk aan bij de groep seminaristen die in de St. Lukasschool architectuur, decoratie en kunstgeschiedenis gingen studeren. Zelf hanteerde hij met de vaardigheid van een grootmeester het penseel en ontelbaar zijn de toneelschermen en restauratiewerken, die hij weer hun oorspronkelijke waarde wist terug te geven. Op 2 mei 1902 ontving Bernard Claessens de priesterwijding uit de handen van monseigneur Rutten, in de Kathedraal te Luik. Nadien werd hij leraar te St. Roch, leraar en mede stichter van de vakschool te Hasselt, Kapelaan te Maaseik en leraar van de beroepstekenschool te Maaseik. In 1924 werd Bernard Claessens bereid gevonden de nieuwe Vakschool (thans Technisch Instituut St. Jansberg) te Maaseik op te richten waar hij Directeur bleef tot 1943. Daarna werd hij aalmoezenier op Zangerheide Lanaken. Als Rector bij de Eerwaarde Zusters te Eisden overleed hij op 22 maart 1963. Hier volgen enige regels van zijn doodsbeeldje:

Door het milde wegschenken van zijn schamel bezit, kon hij nu arm en ontchecht vrij verlangen naar de Zalige ontmoeting met God en zijn Heiligen waarmee hij zo innig vertrouwd was. Want begaafd met een fijne kunstenaarsziel heeft hij onverpoosd al zijn rijke gaven piëteitsvol aan de religieuze kunst gewijd. Het hart vol dank voor de goede Zusters die hem zo lange jaren met de meeste toewijding hebben omringd. Dank voor gans zijn dierbare familie, zijn uitgebrede vriendenkring en allen die zijn witzonderlijke goedheid mochten ondervinden, die hij met raad en daad heeft geholpen, de jeugd, de zieken, de bejaarden, de organisaties, de verenigingen, voor wie hij een weldoener was. Hij heeft ons verlaten, om Gods eeuwige schoonheid te gaan genieten, met op zijn stervende lippen deze woorden: Gods Heilige Wil in alles en werd onze goede Rector zijn lang, maar vruchtbaar en heilige priesterleven afgesloten. Vermelden wij nog:

In de wijk "Ons Dak" nabij de Van Eijklaan te Maaseik zal de Bernard Claessensstraat ons blijven herinneren aan deze priester en grote kunstenaar.

Jaak Vancleef

Voor onze bejaarden

Als de lijst van de OUDSTE INWONERS uit de Maaseikenaar nr 1 van 1984 intussen nog niet "uitgedund" is, dan heeft ons stadje een hele rij 90-plussers en wie weet zijn er intussen nog de reeks komen aanvullen.

In deze week van de derde-leefdtijd, moeten wij al deze hoog-bejaarden tenminste met een rijmpje feliciteren:

In 't boek der Psalmen vind ik beschreven,
hoelang de mens hier op aarde mag leven:

"De maat van ons leven is 70 jaar;
de 80 is voor enkelen maar!"

Doch, daar dit in PSALM 90 staat,
geeft God toch somtijds een toemaat en mogen enigen héél lang leven.

Dat vindt Hij echt niet overdreven.

Aan allen dus PROFICIAT!

"Doe zo maar voort" betekent dat,
dan vieren wij het honderdtal!

En ... opent U dan sâàm het bal!...

Zuster Gonzaque (van den Born)

De dienst bevolking van de stad Maaseik gaf ons de volgende lijst van 90-jarigen.

20-02-1888 Vanderhallen, Ida Catharina, Monseigneur Koningsstraat, 12

04-03-1890 Coolen, Codefriedus Hubertus, Plantage, 4

28-08-1890 Wetzels, Maria Gertrudis, In Woonwagen, 0

30-12-1890 Cordie, Pauline Françoise Leontine, Bosstraat, 24

24-04-1891 Brouns, Elisa Maria Hubertina, Monseigneur Koningsstraat, 12

16-05-1891 Goedermans, Maria Herlindis, Monseigneur Koningsstraat, 12

10-09-1891 Joosten, Pauline, Weertersteenweg, 84

23-10-1891 Schulpen, Anna Helena, Bosmolenlaan, 2

13-04-1893 Jongen Christiaan Antonius Julius, Koningin Astridlaan, 35

21-11-1893 Deckers, Maria Elisabeth, Monseigneur Koningsstraat, 12

26-11-1893 Metten, Maria Josephina Hubertina, Monseigneur Koningsstraat, 12

16-12-1893 Schroé, Franciscus Josephus Hubertus, Monseigneur Koningsstraat, 12

15-05-1894 Poukens, Maria Helena, Pelserstraat, 45

15-12-1894 Nijsen, Maria Agnes Francisca, Boomgaardstraat, 12

29-12-1894 Schots, Maria Josephina, Monseigneur Koningsstraat, 12

22-04-1895 Gijbels, Anna Aldegonda Antonia, Koning Albertlaan, 51

01-05-1895 Jennen, Maria Ida Elisabeth, Venlosesteenweg, 190

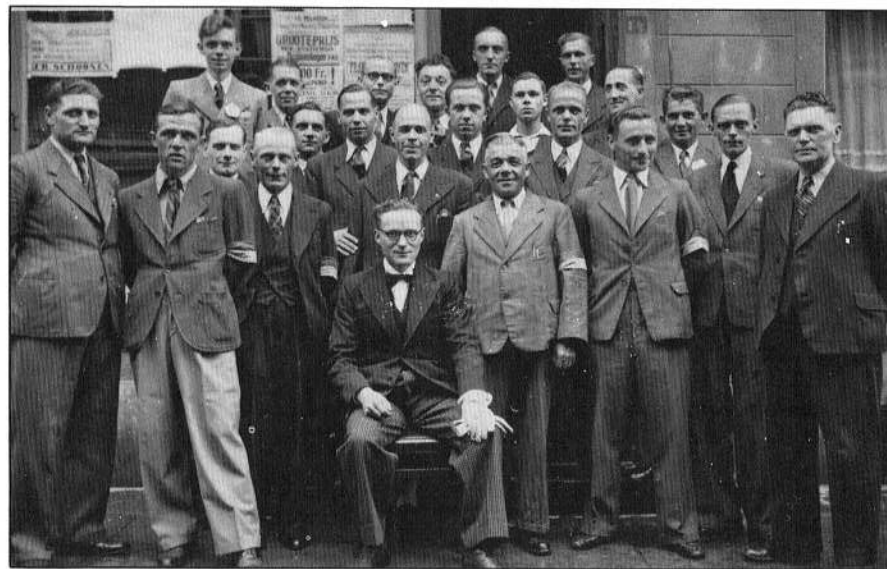
29-10-1895 Segers, Anna Maria Margaretha, Eikerstraat, 19

22-11-1895 Machiels, Elisabeth, Diestersteenweg, 476

Tony van Wijck

Uit de oude doos

Dat Hableuma reeds in de veertiger jaren een voorganger had in het Maaseiker verenigingsleven, blijkt wel uit deze foto. Wij zien hier het bestuur van de toenmalige Bleumerstraat waar gedurende de oorlogsjaren regelmatig wielervedstrijden werden georganiseerd. Het schijnt zelfs dat de Heer Pierre Kunnen er als jonge beloftevolle crack ooit aan heeft meegedaan. Het actieve bestuur vergaderde maar liefst dagelijks en vaak tot na de Duitse Sperrzeit, zodat uit veiligheidsoverwegingen om de tien minuten één der leden het lokaal verliet, bang voor een ongewenste ontmoeting met de grijs-grauwe Feldgendarmen.



Boven v.l.n.r.: Johnny Francot, Jean Geraerts, Strijckers, Piet Oudsteyn, Clerckx, Nick Goyens.

Middenrij: Dolf Smeets, B. Delahaye, onbekend, Theo Kessels, Paul Strijckers, Dré Vandewalle, Aendekerk van Ophoven.

Beneden: André Janssen, Mathieu Janssen, Toine Delahaye, E. Strijckers, onbekend, Andreike Cremers, Hypoliet Janssen, Thieu Francot en Bèr Verbeeck.

Tronend op de stoel de voorzitter Jefke Nijsten bewust van zijn waardigheid en getooid met witte handschoenen en vlinderdas.

Martin Boonen

Heel Maaseik op stelten!

KONING VOETBAL
OP DEN TROON



Zondag 15 Jan. om 14 u.
aan de Eikerpoort

Wie gaat naar Promotie? Maaseik... nu of nooit!

Na Vroenhoven... Na Althoeselt!... Winterslag?

Maaseikenaren!

Waar vroeger jaren in de II provinciale afdeling van Limburg bij 't ingaan van de returnwedstrijden de kampioen al lang gekend was, blijkt nu uit onderstaande rangschikking

Maaseik F. C.	25 punten
Winterslag F. C.	24 punten
Hasselt V. V.	23 punten

dat de drie kopploegen als de schaduw ineinander opvolgen en zijde aan zijde vechten voor den titel. WIE GAAT NAAR BEVORDERING? AAN WIE de eer om toekomend jaar den strijd aan te gaan tegen de geduchtste ploegen uit Antwerpen, Luik, Hasselt, Tongeren, enz.?

Zondag aanstaande gaat de eerste groote schok door op ons terrein — twee evensterke rivalen zullen ten aanschouwe van duizenden supporters tot 't bittere einde kampen om uit te maken wie definitief beslag zal leggen op den titel.

WINTERSLAG F. C. deed 'n dringenden oproep tot 'n gansch supportersheer — 'n speciale trein komt om 13.15 u onze statie binnengestoemd en kunnen we ons verwachten aan 'n ware overrompeling van onze straten! Zal al rood-zwart zijn dat de klok staat.

Maaseik — de omstreken — heel de Maaskant moet dus paraat staan om dien stormloop 't hoofd te bieden. Allen, oud en jong, moeten opkomen om hun spelers in dien titanischen strijd te steunen. De strijdkeet van M. F. C. moet als 'n donder over 't terrein rollen om in 'n alles overweldigende geestdriift onze jongens ter zee te voeren.

Maaseikenaren!

Nooit meer krijgt Uwe ploeg op 'n heerlijke kans om op te klimmen. Nooit hadden we 'n machtiger ploeg. Waar rood-groen komt licht de overwinning. Twee jaren achtereen, op alle velden van Limburg, wisten ze de sterkste tegenstrevers te kloppen. Wie herinnert zich niet die schitterende zegepraal te Overpelt, Stokkem, Kwaadmechelen, met als apotheose de onvergetelijke 3-0 en 4-2 overwinningen te Eisden en te Rotem?

ZONDAG IS 'T ONDER OF BOVEN. Allen moet U Zondag op 't terrein aanwezig zijn om in de mate van 't mogelijke te helpen dat 't BOVEN zij!

Wie zal het halen?

VOLKSVERTEGENWOORDIGER BURGEMEESTER PHILIPS zegt: « Als Maaseiker sportliehebber en hoofd der stad » ben ik in bewondering gebracht door de ongeëvenaarde prestatie van onze volksgeliefde Football Club. Zij oogst zegepraal op zegepraal. Een Voorzitter die zits anmafer en stukkracht zijn gelijke in Limburg niet heeft, spelers die door » het heilig vuur dat wonderen verriecht, bezield zijn, sterken onze overtuiging dat onze Maaseiker sportlaam dit jaar het » land door zal genoemd worden. Zondag zal heel onze stad getuige zijn van de schitterendste zege ooit door de rood-groene kleuren behaald. »

VOLKSVERTEGENWOORDIGER ADVOKAAT CROONENBERGHS lapt er blijgezend uit: « Mits 'n onpartijdige en » strenge leiding moet M. F. C. dat winnen. »

EEËE-VOORZITTER SCHEPEN TELEN H. antwoordt op de vraag: « Wie denkt U dat de match Maaseik-Winterslag zal winnen? » met 'n kloek: « Oh, Maaseik hé, zonder fout. »

We kregen van Dr. GIANOLLA, Voorzitter van Olympic Charleroi, volgend telegram (vertaling):
« Volg met belangstelling uitslagen M. F. C. — ben overtuigd van uwe promoveering stop voorspel schitterende overwin- » ning tegen Winterslag. »

En eindelijk AL. ONZE SPELERS als uit één mond: « We winnen of we vallen er bij. »

ROOD-GROEN TER ZEGE . . . TER ZEGE . . . GOED HEIL !!!

Druck Van der Donck-Hobyns - Maaseyk.

Stad Maaseyck.

Zaal van het Patronaat. Zondag 31 Januari 1909

GROOT AVONDFEEST

ten boordele van het Genootschap van den H. Vincentius à Paulo

Voordracht van 18 Lieder

uit den Jaarkrans van geestelijke liederen
voor den Huiskring.

Edichten van August Cuppens, pastoor;
Muziek van Lodewijk de Vocht, toondichter te Antwerpen.

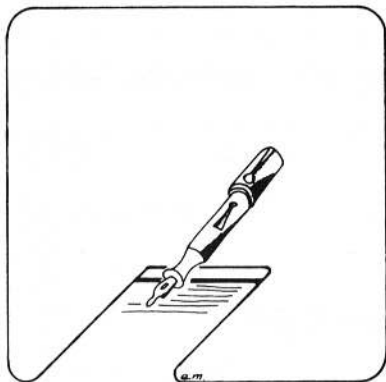
PROGRAMMA:

<p style="text-align: center;">I.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Inleidend woord door pastoor Aug. Cuppens.2-4. ADVENTLIEDEREN:<ol style="list-style-type: none">A) Eerste Zondag — (Ad Televavi).B) Tweede Zondag — (Popules Sion).C) Derde Zondag — (Gaudete).D) Vierde Zondag — (Rorate Caeli).5. Vigilie van Kerstmis.6. Kerstlied.7. Ons-Heeren Besnijdenis (Wiege-lied).8. Driekoningenlied. <p style="text-align: center;">Pauze van 15 minuten.</p>	<p style="text-align: center;">II.</p> <p style="text-align: center;">GOËWEEKLIEDEREN.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Palmen-Zondag.2. Maandag.3. Dinsdag.4. Woensdag.5. Witte Donderdag.6. Goede Vrijdag.7. Zaterdag (Heilige Vrouwen).8. Paschen. <p style="text-align: center;">Pauze van 10 minuten.</p> <p style="text-align: center;">III.</p> <p style="text-align: center;">HEILIGEN-LIEDEREN.</p> <ol style="list-style-type: none">1. Maria-Magdalenalied.2. Sint Huijbrecht.
--	---

Tusschenspelen — Symphonie.

<ol style="list-style-type: none">1. Marche Lorraine2. Menuet et Finale de la XVII^e Symphonie3. A propos, intermède4. Ballade	<p>Ganne. Haydn. Tellam. Sudessi.</p>
---	---

Maaseyk. — (Aard. F. P. De Vocht) — 1909.



Maaseikenaren publiceren...

Dat Tante Mimien (Hendrix) in Maaseik een benijdenswaardige toneeltraditie hielp uitbouwen, vooral door haar 30 jaar jeugdtheater, was de reden om een rijkgestoffeerde hulde- en programmabrochure te laten verschijnen ter gelegenheid van de opvoering van "De Koning van Katoren" door de alombekende jeugdschrijver Jan Terlouw. Die brochure geeft ons een speels-vlot overzicht van 30 jaar jeugdtheater. Na een inleiding door Wiel Janssens schepen van cultuur, een onder-ons-gezegd door Herman Hendrix, voorzitter van speelgroep "Van Eyck", volgen boeiende bladzijden vol artikelen over toen en foto's die beslist heel wat herinneringen oproepen. Bart Slangen stak de publiciteitsteksten en bijhorende tekeningen in een aangepast - opvallend- nieuw kleedje. Ook Paula Bergmans, Baer Houben en zeker werkpaard Huub Coolen met nog zovelen mogen terecht fier over deze knappe uitgave zijn.

**

Maaseik leeft en dat zie je alleen al aan de vele tijdschriften die de verenigingen regelmatig laten verschijnen. Het centrum voor muziek, beter bekend als Piccolo, startte onlangs met een driemaandelijks tijdschrift. De bedoeling is breed te informeren over de ruime waaier van muzikale en andere organisaties die het centrum uitbouwt en met succes afwerkt. Een jaarabonnement kost 100 fr, overschrijven op 453/4099691/76 met vermelding Abon. '86 C.V.M. of gewoon binnenlopen in de Rosmolenstraat, 4, 3680 Maaseik.

Ook speelgroep "Van Eyck" informeert regelmatig zijn leden door middel van een maandelijks tijdschrift "'t Souffleurke". Het is een pittig ledenblad met zakelijke mededelingen en intern verenigingsnieuws. Baer Houben is de verantwoordelijke uitgever.

Rik Nulens schreef in het kader van de V.V.V. - werking een uitvoeringstudie over het leven van de Heilige Catharina van Alexandrië. Dit werk is be-

doeld als een eerste aanzet van onderzoek en studie over een onderwerp dat blijkbaar nog braakliggend terrein is. Leven, bekering, marteling en de noodhulpers zijn boeiende hoofdstukken, bovendien rijk geïllustreerd. Verdienstelijk opzoekingswerk over onze parochieheilige St.-Catharina. Uitgave V.V.V. - Maaseik Markt 45, 3680 Maaseik, prijs 100 fr.

De wandelgids "Natuurgebied den Tösch" is een praktische uitgave, verzorgd door Dirk Everts, Martine Goossens en Nicole Joris. De bedoeling van dit werkje is niet alleen dat je het zou lezen maar ook dat je op tocht zoudt gaan naar en door dat uniek Maaseiker natuurgebied, dat beslist een wandeling waard is.

Alle informatie V.V.V. - Maaseik 011/564.225. Gidsen beschikbaar.

Roger Janssen blijft publiceren. Zo verscheen van hem in het huldealbum. Dhr. F. Van Vinckenroye (Hasselt p. 163-170) Provinciaal Hoger Handelsinstituut een gedegen studie over "Limburg in de Vaderlandse Geschiedenis, een verloren kans?" Wie wil weten waarom Limburg historisch voorlopig onbekend dus onbemind blijft moet die tekst zeker eens lezen!

Van dezelfde auteur verscheen in Limburg, tijdschrift van de Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg, Jgr. 1985 p. 120-128, een goed gestoffeerd antwoord op de vraag, "Hoe schrijf ik de geschiedenis van mijn dorp of gemeente?"

De interesse in het verleden is bij de gewone man toegenomen. Steeds meer mensen willen de grondwaarden van het menselijk-leven, ook lokaal en regionaal, van uit het verleden aanhoren en duiden. Dat lokale en regionale verleden is als het ware een soort vluchtweg geworden voor de vervreemding en vervlakking van onze hooggeïndustrialiseerde samenleving: zeker ook lezen!

Jan Peters verrast ons al jaren tegen nieuwjaar met knappe kunstkalenders. Ook voor 1986 ontwierp hij er een, 6 tekeningen (genummerd en gesigneerd), met 9 liedjes rond liefde. De oplage is beperkt.

Dus haastig bestellen: tel: 011/567.676 prijs: 500 fr (zoals vorig jaar). Een creatief geschenk voor jezelf of aan anderen!

Jaak Bergers

RAM: de start is gegeven

Op maandag 6 januari ll. startte de firma B. Geelissen met de werken voor het regionaal archeologisch museum. De infrastructuurwerken zullen ongeveer 5½ maand in beslag nemen.

We houden U verder op de hoogte!

H. Heymans.

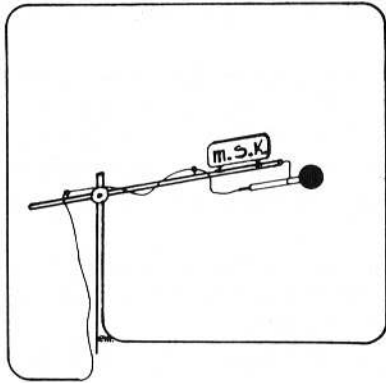
Nog een kleine rectificatie

De poëtische pogingen in verband met "VERLAINE" schijnen niet probleemloos in ons keurig tijdschrift binnen te geraken.

De MAASEIKENAAR is en blijft interessant -écht iets voor het Maasland! - maar ook in CANTILENE VOOR ONZE SOEUR HORTENSE geboren THERESE VERLAINE is weer een zetfout binnengeslopen. Deze keer werd er wel niet meer "geschoten", maar iemand heeft een versregel geschaakt! Omdat de derde laatste versregel ontbreekt, is de slottekst ongenietbaar geworden; die moet dus luiden:

"Zij sloten in hun armen ... glansrijk van gena
hun liefste kind dat zij eens achterlieten,
maar dat in eeuwigheid nu met hen mocht genieten
van alles wat de goede God had voorbereid
voor 't ongerepte hart, dat Hèm was toegewijd."
Dank, in naam van wie 't interesseert, en van

Zuster Gonzaque



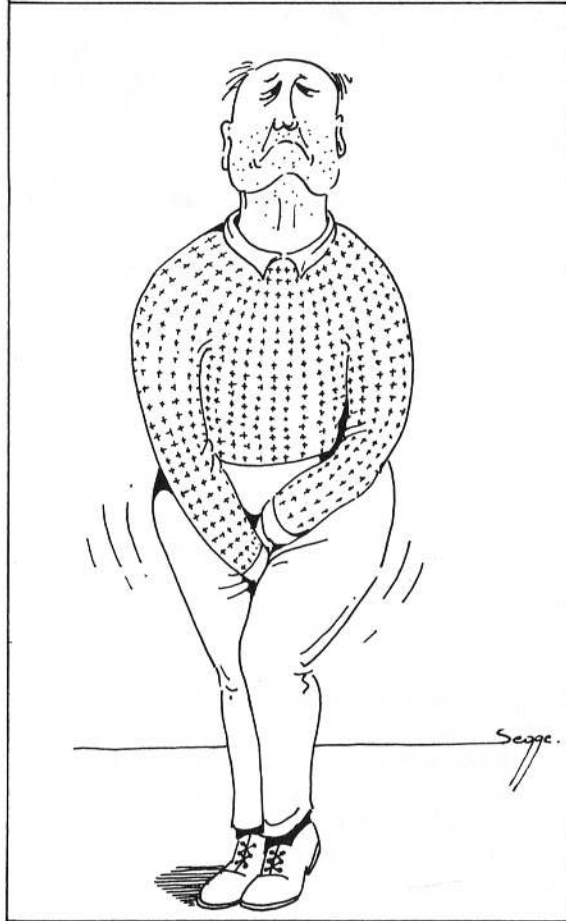
Maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen (vervolg)

1. Van aan de more te lekke hōb ich het neet. (zei een corpulente dame).
2. Ich hōb gestoële mèt miējn ouge. (= Ik heb alles goed afgekeken en nu kan ik het zelf ook).
3. Hae haet zich eine gesniēje. (= hij heeft ene laten vliegen).
4. Hae is aan de kōm-gaw. (= hij heeft diarree).
5. Hae haet de pratesjiējt. (= idem).
6. Hae kriējg vāöl te vāöl eier ônger gelag. (= Hij wordt te zeer verwend).
7. Mèt de laeren tram goên. (= te voet gaan).
8. Get uver d'n tand kriējge. (= te eten krijgen).



9. Aan miējn eige kèn ich d'n hiële waereld.
10. De hoëgmès kump ônger de vreugmès ôwt. (= De onderrok komt onder het kleed uit.)
11. In eine klōmp gewasse, in de sjouw gedruüg en mèt de vot gestriēke! (= vuile was).
12. Nöt kiējke. (= boos kijken).
13. Biēter in eine wuje waereld es in 'nnen ènge boëwk! (zegt diegene die er een eentje liet vliegen).
14. Di-j sop is van Heithuysen! (Die soep is vreselijk heet.)
15. Emes op stang jage. (= iemand ophitsen.)
16. 't Kump in de sjakosj. (= het komt voor mekaar.)
17. Ze is in poziēsie. (= ze is zwanger)
18. Ze geit groeët. (= idem)
19. Ze verwach. (= idem)
20. Ze is aan 't spare (= idem)
21. Ze is van 't gevraör geraak. (= idem)
22. Ze haet 't vuur de hoeëze. (= idem)
23. Ze verwach femiējlie. (= idem)
24. Ze lik vas. (= idem)
25. Ze is tiegen n'n hook van ein ron taofel geloupe. (= idem)
26. 't Is allemaol eine pot naat. (= het komt allemaal op het zelfde neer/ ze zijn allemaal van het zelfde soort.)
27. Zich gepasseerd veule.
28. Hae kump pas kiējke. (= hij is nog te jong en heeft nog geen ervaring.)

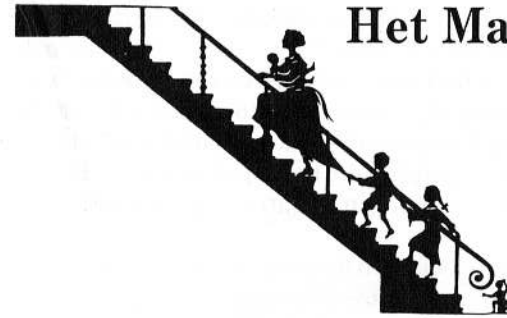
EMES DAE NEET WET OF ER
PIS OF KAK HAET.



29. Huurs-te h'm op de zök aafkômme? (= met allerlei omwegen naar zijn doel komen)
30. Dae haet get aan z'nne fits. (= die heeft heel wat problemen.)
31. Het kump in orde mèt witte! (= het komt in orde mits het nodige geduld)
32. Des nog neet de kop aaf! (= dat is niet te veel!)
33. De mismood aan zie liêjf hōbbe. (= hij is moedeloos.)
34. Hae kōs het neet doon aafleege. (= hij kon het niet ontkennen)
35. Water inne kelder hōbbe. (= te korte broekspijpen hebben.)

Tony van Wijck

Het Maaseiker Cursiefje



Het zelfportret

Aan de zoom van het groot dennenbos leefde er eens een oude schilder. Hij leefde er héél alleen en nooit kwam er bezoek. De wandelaars die er toevallig passeerden konden het wel niet laten even door het raam naar binnen te gluren; sommigen brachten hem ook wel eens wat eten, anderen een bakje bier. Maar de kleuren die hij gebruikte om te schilderen kreeg hij van de seizoenen en van de zonsop- en ondergang. Waar je ook keek, het hele huisje hing vol "stilleven" en "landschappen" in aquarel of olieverf; ze ademen allemaal zo een rust uit dat je er steeds het gevoel kreeg of het Kerstmis was. Op zekere dag nu, stond er een klein meisje voor het raam. Ze stond er zo dicht bij, dat het glas er zelfs van bewasemde. Van binnenuit gezien leek het precies een engeltje met een wit plat neusje.

Enkele ogenblikken later zat ze op een houten blok naast de schilder verwonderd te kijken hoe hij met zijn penseel het doek streelde. Van dichtbij was zijn baard nog ruiger dan ze zich had voorgesteld en het was of zijn rimpels glimlachten terwijl hij met de kleuren van zijn palet de treurwilg op het doek langzaam liet sterven... buiten was het immers herfst.

"Heb jij geen zelfportret?" vroeg het meisje, zo maar ineens op de man af, met ogen die boekdelen spraken.

De schilder schrok even, scheen het zich zelf eerst nog een poos af te vragen en antwoordde tenslotte met de vraag: "Moet dat?"

"Natuurlijk" knikte het meisje, "iedere schilder die zich een beetje respecteert doet dat toch! Kijk maar naar Pieter-Paul Rubens, Vincent van Gogh, Rik Strijkers..."

Er viel een korte stilte. "Ja, van die laatste heb ik wel al eens gehoord", dacht hij..., maar "waarom vraag je dat eigenlijk?"

Ze wendde haar hoofdje af, en keek ietwat beschaamd naar haar handjes in haar schoot en fluisterde toen schouderophalend: "Omdat ik je graag in mijn kamertje zou willen hangen."

"Je bedoelt mijn zelfportret", verbeterde hij terwijl hij ontroerd naar de treurwilg staarde, die nog steeds voor hem stond te sterven. Het meisje knikte... heimelijk een dankbaar lachje onderdrukkend.

"Kijk, als dat zo zit, wil ik het wel eens proberen" stelde hij haar tenslotte gerust, "kom rond de Kerst nog maar eens langs, hé."

Dolgelukkig sprong ze op, kuste de schilder in zijn baard en rende de deur uit. "Een zelfportret" zuchtte hij en hing de "treurwilg" toen rustig naast de "boomgaard in volle bloei" en spande een nieuw doek op één van de vele kaders die in een hoek lagen te wachten. Hij plaatste hem op zijn ezel en vlak erboven hing hij een spiegel waarin hij zich goed in de gaten kon houden terwijl hij zijn zelfportret schilderde.

Toen hij zich zo een tijdje had zitten te bekijken dacht hij ineens "'t Is toch eigenlijk te gek! een zelfportret mag toch niet een momentopname zijn; het moet toch een weergave zijn van alle momenten uit je leven en niet van één ogenblik waarop je bijvoorbeeld staat te lachen of te wenen of veel te serieus kijkt of... neen, dat kan niet."

En dromend trok hij toen een eerste klein streepje op het doek en ging slapen.

Iedere dag kwamen er streepjes en kleurtjes bij; nu eens het onschuldige blauw uit zijn kinderjaren, dan weer het onstuimige rood uit zijn jeugd en uiteindelijk hetzelfde wijze grijs dat hij ook gebruikt had toen hij de lucht schilderde die rond de treurwilg hing.

"Als het maar afgeraakt", zuchtte hij, want met het verstrijken van de dagen werd hij zwakker en zwakker.

Op Kerstdag gloeide hij zelfs van de koorts en vermoeid en bleek kroop hij uit zijn bed, keek nog héél even in de spiegel en bemerkte plotseling dat er wampel een traan stond te glinsteren in zijn oog. Voor het laatst, streelde zijn penseel het palet en behoedzaam legde hij met heel zijn hart, die ene traan op het doek; een traan waarin zich alle stillevenen en landschappen spiegelden; zelfs het raam, waarachter twee onschuldige kinderen te zien waren. Tenminste als je héél goed keek.

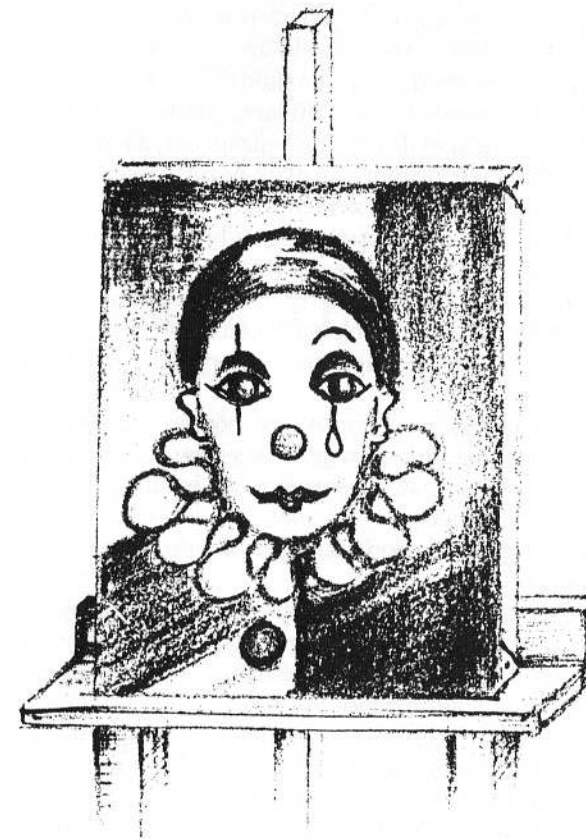
"'t Is af", zuchtte hij en legde zich voldaan in het oude bed... en daarna werd het zo stil ... dat niemand op de hele wereld kon vermoeden dat de schilder gestorven was.

Terwijl in de verte de klokken "alleluia" zongen en de sneeuw als sterretjes uit de hemel viel op de daken van verdriet, de massagraven en de tralies van gevangenis... en niemand in de verste verte nog dacht aan de honger in de derde wereld, liep er langs de zoom van het grote dennebos een meisje... zo gelukkig, alsof Sinterklaas op haar stond te wachten.

Buiten adem hield ze stil aan het huisje van de schilder. Ze wreef de sneeuw van het raampje weg en haar bovenste lip trok even naar omhoog en haar handje ging even langs haar oogjes.

Verdrietig liep ze schoorvoetend naar binnen. "Dag" stotterde ze en door haar tranen heen keek ze naar het schilderij en glimlachte als een moeder naar haar pasgeboren kind. Op het briefje dat onder aan de ezel lag, las ze: "Voor jou!, hang het op in je kamertje!"

"Ja" fluisterde ze snikkend, het zelfportret liefdevol tegen haar hart drukkend.



En nu nog hangt op haar kamertje dit zelfportret van die oude schilder die er zijn hele leven trachtte in te leggen.

Herman Hendrix

Koning van Katoren

Maanden geleden reeds verschenen die woorden als een raadsel, in reuzegrote letters, boven de trappen van de "Achterolmen".

Alleen insiders wisten toen, wat er te gebeuren stond, maar geleidelijk werd het voor heel Maaseik en ver daarbuiten duidelijk, dat tante Mimien en haar jeugdtheater met dit toneelstuk hun 30-jarig jubileum zouden vieren. Het succes was in verhouding met de letters: reuzegroot, zo mogelijk nóg groter. En tóch zijn er nog mensen die met hun druk-bezette agenda en tot hun grote spijt, geen van de 5 opvoeringen konden zien.

Ik benutte de laatste kans en ook op zondagmiddag was de zaal meer dan vol: een groot aantal kinderen kwamen zelfs voor de 2de keer het avontuur van Stach mee-beleven. Haastig bijgezette stoelen losten het plaatsprobleem op en ... licht uit, doek op ... de spanning was voelbaar. Misschien een suggestie voor Van Dale, om de traditionele muis te vervangen door chips: het was chips-still!

Het volkse Geesje, een nieuwsgierig Aagje, roddelde de scènes aan elkaar, en ook al werd haar wel eens het zwijgen opgelegd, ze wist er álles van. En dan Stach: met de branie van de 17-jarige, loste hij alle problemen op en dat met vanzelfsprekende eenvoud.

Hij kwam, zag en ... Toch wel goed, dat hij al vlug de steun van een geëmancipeerde vrouw wist te waarderen!

Op de achtergrond- of juist in het middelpunt? - stond en liep de ijverige, bezorgde oom Gervaa: zelf té onderdanig, maar met het hart van een rebel, zette hij Stach aan tot moed en durf, om zichzelf te zijn in een corrupte maatschappij, om zijn eigen weg te gaan.

De 6 fraai-getekende ministers, ieder verstrikt in een eigen, enge visie op de mens, met oogkleppen voor het onrecht en de mistoestanden in het land, waren druk in de weer om het eigen hachje te redden.

Zes ministers, die-stuk voor stuk-, één goede eigenschap in de mens lieten primeren, en daardoor tot karikaturen werden, niet in staat om in Stach de Mens te zien, de belichaming van ál die goede eigenschappen samen, gekruid met -af en toe- een tikkeltje ondeugd.

Gretig volgden we Stach, die stap voor stap, opdracht na opdracht, de troon naderde, want het kon niet anders, Stach moest winnen!

Akelige stilte in de zaal, toen de krijsende vogels overvlogen en toen de draak, eerst niet, dan wel, uiteenspatte; verontwaardiging om de vuile praktijken van de Tara's en verademing bij de prachtig gezongen "hymne aan de boom", hoewel de "zusters van de boom" al vlug hun jasje keerden, en dat zonder blikken of blozen, want Stach was de coming-man! Frisse danseresjes en begeleidende muzikanten, brachten een ode aan de zon en daarmee een zonnige noot op het podium.

Al met al was dit toneelstuk een uitdaging voor Tante Mimien én voor de 50

spelers: de toeschouwer kent hen in het dagdagelijkse leven als vriend of collega, als buur of gewoon "van ziens", als leerling of leraar, maar op het podium veranderen ze in statige of lachwekkende figuren, zijn het vlotte tieners of oude besjes, elegante danseresjes of sensatiebeluste reporters...

Dát realiseren is Kunst, maar daarvoor was er toch ook weer de hulp nodig van 10-tallen onzichtbare werkers, die - elk afzonderlijk - niet genoeg gewaardeerd kunnen worden.

't Is weer voorbij ... maar we kijken uit naar het volgend speelseizoen en wie weet komt er nog een opvoering van "Koning van Katoren", voor hen die nu spijt hebben, omdat ze niet erbij waren.

Josette Clijsters

Herman en Mimien Hendrix, samen op het toneelpodium

Vrijdag 22 november 1985 was een bijzondere dag voor het Maaseiker toneel. Enerzijds ontving Herman Hendrix (samen met Greta Dubois uit Bilzen) uit de handen van gouverneur Harrie Vandermeulen de provinciale prijs van het beste jeugdtonneelwerk 1985. Anderzijds werd Mevr. Mimien Hendrix in de bloemen gezet omdat ze nu al 30 jaar lang het Maaseiker Jeugdtheater leidt en bezielt.

Voor deze gelegenheid waren heel wat Limburgse toneelmensen naar Achter Olmen gekomen.

Herman Hendrix was een keurig inleider die benevens het talrijke publiek in de zaal de prominenten welkom heette: gouverneur Vandermeulen, de député's Houben-Bertrand en Swennen, verschillende afgevaardigden van het Limburgs Toneelverbond en het Limburgs Jeugdtonneel alsook burgemeester Vermassen en enkele schepenen.

Bestendig afgevaardigde Swennen onderlijnde de betekenis van deze wedstrijd waarbij om beurten een prijs toegekend wordt aan de beste Limburgse auteur van jeugdtonneel en de beste Limburgse jeugdtonneelgroep. De 13 deelnemende auteurs brachten 30 werken binnen. In plaats van een eerste prijs toe te kennen oordeelde de jury twee aanmoedigingsprijzen te laten uitreiken. Laureaten zijn Herman Hendrix uit Maaseik en Greta Dubois uit Bilzen. Gouverneur Vandermeulen overhandigde beiden in naam van de Bestendige Deputatie een prijs van 20.000 fr en wenste hen van harte proficiat.

Namens de winnaars dankte Greta Dubois. Daarna richtte ze zich in het bijzonder tot Mevr. Mimien Hendrix waarbij ze een groot aantal leuke en aandoenlijke toneelsouvenirs vertelde. "Het leven van tant' Mimien in het kader van het Maaseiker Jeugdtheater, is één sprookje" aldus Greta Dubois "en dat sprookje duurt nu al 30 jaar lang. Niet alleen de Limburgse jongeren



Voor 30 jaar jeugdtoneel ontving Mevr. Mimiem Hendrix uit de handen van Celest Baeten van het Limburgs Toneelverbond een fraaie ets.

doch ook de volwassenen genieten al evenlang van de grote kwaliteiten van deze charmante toneeldame.”

Waardering

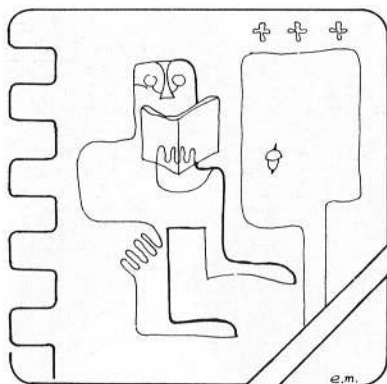
Namens het Limburgs Toneelverbond sprak Celest Baeten bij gelegenheid van dit merkwaardig toneeljubileum woorden uit van waardering, bewondering en dank. Hij overhandigde Mevrouw Hendrix een fraaie ets van de kunstenaar Rik Jacobs uit Houthalen. Gouverneur Vandermeulen hield er aan Mevrouw Hendrix, die hij nu ook heel gemoedelijk tant' Mimien noemde, zijn persoonlijke bewondering over te maken. Spreker noemde haar een persoonlijkheid die het geestdriftige engagement van de hele gemeenschap van Maaseik wist te verkrijgen. Namens de provinciale overheid betrok de gouverneur ook speelgroep Van Eyck in deze hulde. Vervolgens reikte hij aan Mevr. Hendrix de erepenning van de provincie Limburg uit. Na een enthousiast applaus en een kort dankwoord verdween tant' Mimien



Gouverneur Harrie Vandermeulen, in gesprek met de laureaten 'Jeugdtonelwerk 1985, Herman Hendrix en Greta Dubois.

vliegensvlug achter de schermen want het jonge volkje stond te trappelen van ongeduld. Het was inderdaad de hoogste tijd voor de opvoering van het jubileumstuk "De Koning van Katoren" (Jan Terlouw). Na de geslaagde opvoering, die ook nu weer was voorbereid door een trouwe schare enthousiaste medewerkers, werd door de speelgroep Van Eyck (in samenwerking met het provinciebestuur) een receptie aangeboden waar de talrijke toneelvrienden heel wat ervaring en herinneringen uitwisselden. Och ja. ... "Potloden allerhanden, verenigt U" dat is de titel van het jeugdtonelwerk waarmee Herman Hendrix laureaat werd. Vooral de mooie zinsbouw, het treffende woordgebruik, de humor en de fantasie vielen in de smaak van de jury. Greta Dubois, vooruitstrevend en modern, kaapte de prijs weg met twee titels: "Vluchtweg" en het welluidende "Sapino" ... De Maaseikenaar wenst beide laureaten alsook Mevr. Mimien Hendrix van harte geluk met deze onderscheidingen.

Piet Henkens



Museum - en Archiefnieuws: 5

Sinds de laatste editie van de Maaseikenaar werden ook heel wat archeologische vondsten geregistreerd!

- Tijdens de verbouwing van de BBL op de Markt werden een aantal belangrijke vaststellingen gedaan op 30 oktober, 5 november, 22 november, 11 december en 20 december.

Het gevonden materiaal bestrijkt de periode van de 15de tot de 20ste eeuw. Scherven en dierenbeenderen beloven ons een interessant beeld te geven van de levenswijze van bewoners van dit pand.

- De opgravingen aan het zgn. Sion-klooster zijn intussen (voorlopig) afgesloten. De resultaten zijn meer dan succesvol te noemen. Het onderzoek van de gevonden voorwerpen en beenderen en het historisch onderzoek kunnen nu beginnen en zullen hopelijk in 1987 resulteren in een publicatie en een tentoonstelling.

Het RAM ontving weer een aantal schenkingen, die het museumbezit zullen verrijken. Hartelijk dank!

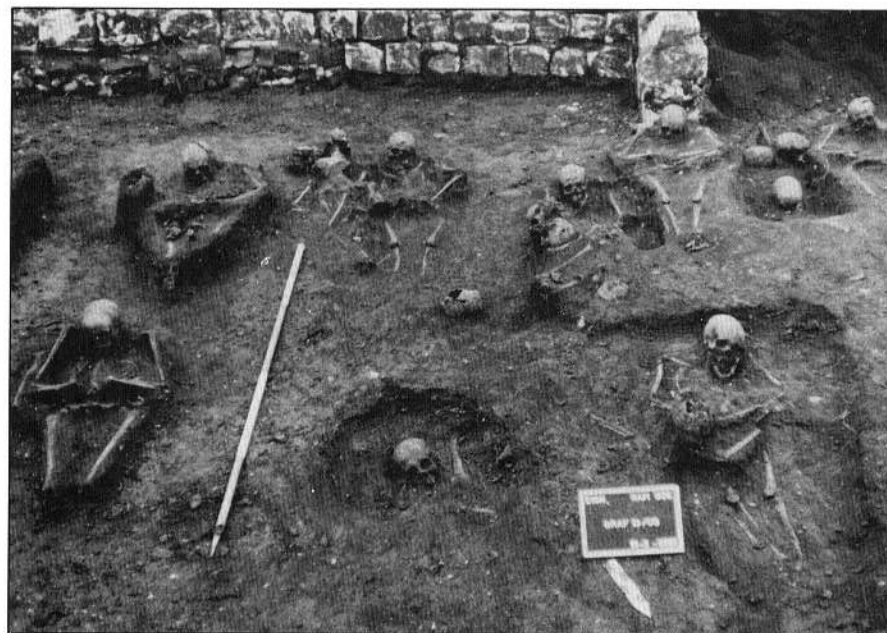
- Van Z.E.H. W. Sangers ontvingen we de volgende twee schenkingen, waarvoor onze beste dank.

1) Via Dhr. Geerkens en de fam. Ruers-Gijsen kwam hij in het bezit van een beurs uit kant, waarin, volgens aangehecht papiertje, het testament van Kannunik Van Aelst gezeten heeft.

2) Via Dhr. Barthels kwam hij in het bezit van een aantal farmacologische instrumenten waaronder maatglasjes en een voorwerp voor het maken van zepillen.

- Mevr. Kalders-Dubois, Everstraat 40, schonk een houten kapelletje en een fragment van een 17de eeuwse stenen grafkruis.

Tijdens een vergadering op het stadhuis van Maaseik werden op 4 december 11. enkele belangrijke beslissingen genomen aangaande de toekomst van de



Detail begraafplaats Sion-klooster.

schatkamer van de St. Catharinakerk.

Zo werd ondermeer besloten om over te gaan tot de wettelijke bescherming van alle voorwerpen uit de schatkamer met nadruk op het dringend karakter van de beide evangelaria.

Vijf voorwerpen uit bovengenoemde schatkamer bevinden zich intussen op de tentoonstelling "Schatkamers uit het zuiden" in het St. Catharijneconvent te Utrecht van 29-11-1985 tot 2-2-1986.

Openingsuren: van dinsdag tot en met vrijdag: 10-17 uur
zaterdag en zondag: 11-17 uur.

- We danken van harte Dhr. Henri Thijssen, Weertersteenweg 199c, omdat wij door hem in het bezit kwamen van een kopie van een originele brief; deze werd op 19 oktober 1690 geschreven door Jean-Louis d'Elderen, prinsbischof van Luik, naar de graaf van Lannoy aangaande inkwartieringen in Maaseik.

Jean-Louis, bij de gratie van God Bisschop en Prins van Luik, Hertog van Bouillon, Markies van Franchimont, Graaf van Loon en Horne.

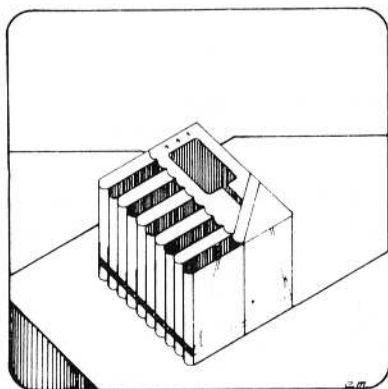
Mijn allerbeste en getrouwe,

Daar de bourgeoisie van de stad Maaseik zonder iemands hulp bijzondere in-

spanningen gedaan heeft om deze stad te herstellen in de toestand zoals de thans is, verdient ze welwillende tegemoetkomingen bij het logeren en inkwartieren tijdens de winter.

Wij oordeelden dat we U zouden benaderen opdat U een goed woord doet bij de Prins van Waldeck zodat deze stad niet belast wordt met een groot garnizoen tijdens de inkwartiering in de winter en opdat er, gezien de geringe mogelijkheden aan logement en bevoorrading, geen cavallerie zou gehuisvest worden. Daar er van het regiment van de Prins van Waldeck, dat bestaat uit 16 compagnies infanterie, slechts 12 compagnies gehuisvest waren, kunt u zich indenken dat indien men het aantal van de infanterie zou moeten verhogen tot vermelde 16 compagnies, wat het totale regiment uitmaakt, het niet mogelijk zou zijn een cavallerie te herbergen. Daarom smeken we God, mijn allerbeste en getrouwe dat hij U beware in zijn bescherming. Vanuit onze stad Luik, de 19 oktober 1690.

get. Jean-Louis
H. Heymans.



maaseiker idioticon

(vervolg)

"Oude woorden zijn meer weerd
als oude gesteenten"

Guido Gezelle

- 1 Botterik, zn. (-ke, -ske) = domoor, stommerik.
- 2 döbbele, zn. = niet-te-vertrouwen iemand.
vb. *n'n döbbele is emes mèt twië gezichte.*
- 3 friksjao, zn. vr. (-s, -ke) = hoofdwassing met een aromatische lotion.
vb. *Kwaffäör, gaef mich 'ns ein friksjao mèt oodeklônj!*
Fr. friction.

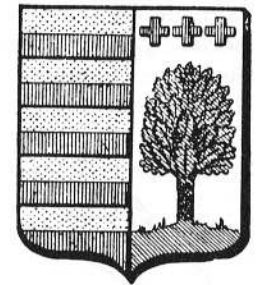
- 4 geiselek zn. m. (mv. -ke) = priester.
vb. *Aan de kleijaasj kèns-te 'ne geiseleke neet mië kènne.*
- 5 geiselekheid zn. v. = geestelijkheid.
- 6 gelsj zn. o. = geld.
vb. *Dao is gei gelsj mieë ônger de luj.*
- 7 gezwank bv. bw. = lenig.
vb. *Dae is nog good gezwank vur ziênjen awwerdom!*
- 8 honskloeëte m. mv. = dubbele bakpruimen, "belles de Louvain".
- 9 honskloeëteman, zn. (-manne of men, -menke) = niksnut, deugniet.
- 10 kazak zn. m. = jas, boezeroen, kiel met lange mouwen.
vb. Alleen nog in de uitdrukking "Z'nne kazak drëjje" d.i. van politieke richting veranderen.
- 11 Konsemmaase. zn. vr. (mv. -s) = consumptie.
vb. *Maan môs viëjftiën konsemaases betaale biëj Graad.*
Lat. Consumere.
- 12 neetsese, ww. (neetselde, geneetseld) = motregen.
vb. *Het neetselt al d'n hiëlen daag.*
- 13 noewts zn. o. = nieuws.
vb. *Ich loëster altiëd nao het noewts van ziëven ore.*
- 14 nôt bn. bw. (nötter, nôtst) = vies, gemeen, lelijk, vuil.
Dè's nôtte kal (vieze praak). Het duit nôt (slecht weer).
- 15 nôtterd zn. = smeerpoes, viezerik (zie ook "onnöt).
Dae nôtterd kan ziën han neet biëj zich hauwwe.
- 16 nöttigheid zn. vr. = viezigheid, deugnietierij.
vb. *Dao zit niks es nöttigheid in det vroumes.*
- 17 onnöt zn. vr. (-te, -sje) deugniet, viezerik, luiერიკ.
vb. *Det ventsje is ein ech onnöt.*
- 18 sjamp, zn. vr. (-e, sjempke) = schimpscheut.
vb. *De Waumesgezèt steit vol sjampe op de börgemeister en de sjiëpene.*

- 19 sjäör, zn. vr. (-e, -ke) = gulp, sluiting aan voorkant in een mansbroek.
vb. Diejn sjäör steit oêp: pas op vuur de kat!
- 20 tōwslaag, zn. m. (mv = tōwslaeg) - vla met deegdeksel.
vb. De hōbs ein oêpe vlaai, ein vlaai mèt lètsjes en n'n tōwslaag.
- 21 troêwe, ww. (troêwde, getroêwd) = vertrouwen.
vb. Dae vent kuns-te neet troêwe.
- 22 zwakigheid, zn. vr. = een goedkoop gegeven.
vb. Jōng, des mer ein zwakigheid!
- 23 guf zn. vr. = woede.
vb. Hae vrit zich op van guf!
- 24 guftig bn. bw. (-er, -st) = woedend, prikkelbaar.
vb. Hae is zoe guftig wi-j 'ne kniêjn!
- 25 gleujentich bn. bw. (-tiger, -st) = gloeiend.
vb. Hae luut niks ligke es gleujentich iêzzer en muulestein!
- 26 mieëme ww. (mieëmde, gemieëmd) = zagen, voortdurend zaniken over iets, zeuren.
vb. Dae zit mich al ein oor te mieëme uwer ziêjn opperaasie.
- 27 mieëm zn. vr. (-e, -ke) = zeurder, zaniker.
vb. Dich bès ein aw mieëm! (= jij bent een echte zeurkous).
- 28 nummeroo zn. m. (-ke, -s) = nummer.
vb. Welke nummeroo van kol hōbs-tich?
fr. numéro.
- 29 insjōdde ww. (sjōdde in, ingesjōd) = inschenken.
vb. Sjōd mich nog e glaas in.
- 30 kroêt zn. vr. (dim = kruutsje) = stroop.
In Awweneik, biêj Damen, waas ônger d'n oêrlog ein kroêtstoekeriej.
- 31 k'lbas zn. vr. (k'lbeske, k'lbasse) = boodschappentas.
- 32 lank bn. bw. (langer, langs) = lang (maat).
vb. Det kleid is vüöl te lank.
- 33 lang bn. bw. (langer, langs) = lang (tijd).
vb. Det doort toch lang!

- 34 klamsig bn. bw. (-er, -st) = klam, vochtig.
vb. Miên kleijer zeen klamsig.
- 35 d'rop bw. = erop.
vb. Gank mer d'rop stoên.

Tony van Wijck

Maaseiker Nieuwsbrief



1. Een Maaseiker foto uit W.O.I

Van Mevrouw Vanhelden-Douven (Verlorenkost 50, 3680 Maaseik) ontvingen wij een zeldzame foto uit de eerste wereldoorlog. Zij dateert uit 1916 en stelt ons de tweede klas voor van de lagere school van de Ursulienen.



Tussen de 34 meisjes bevinden zich 8 Walinnetjes, opgenomen in Maaseiker families, om aan te sterken.

Bovenste rij v.l.n.r.: Mère Louise; Liza Beyens; Walinnetje; Walinnetje; Henkens; Walinnetje; onbekend; Gertrude Douven; Walinnetje en Helena Tilmans.

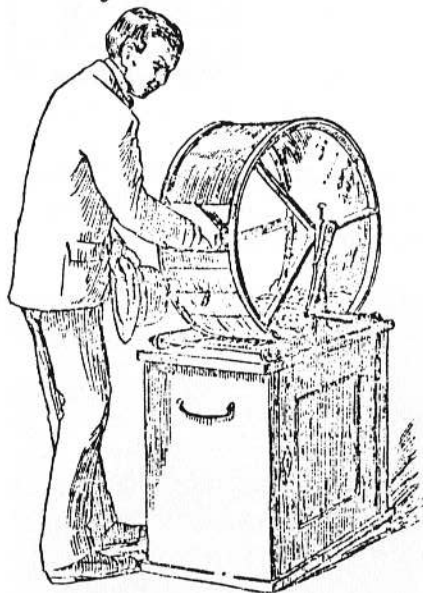
Tweede rij: Thèrèse Brouwers; Annie Peusen; Agnes Borkelmans; Antoinette Nulens; Maria Wijnen; Aldegondis Kleysters; Louise Droshout; Walinnetje Louise Curvers.

Derde rij: Walinnetje; Walinnetje; Louise Denis; Maria Telen; Ellie Van den Eertweg; Malvine Jansen; Tina Krawinkel; Maria Zegers; Walinnetje; Helena Segers; Mia Koelen.

vierde rij: Maria Hamers; Elise Joyeux; Hubertine Jansen; Paula Segers; Gertrude Paspont.

Eventuele correcties zijn welkom!

2. Tirèdje à sòrt



Op 5 september 1798 voerde het Directoire (1795-1799) tijdens de Franse revolutie de conscriptie in: een vorm van oproep voor de dienstplicht door inschrijving, waarbij door loting werd uitgemaakt wie militaire dienst moest verrichten. Die wet op de militaire conscriptie werd ingevoerd om de republiek tegen een verenigd Europa te verdedigen. Alle ongehuwde mannen van 20 tot 25 jaar moesten zich aan die wet onderwerpen.

De loting gebeurde met een trommel, waaruit men een lot kon kiezen.

De tekening toont de trommel, die in Luik tot 1909 werd gebruikt en door het volk werd genoemd: tirèdje à sòrt.

Het Maaseiker stadsmuseum bewaart eenzelfde trommel, afkomstig van de zolder van het stadhuis. Zij werd nog éénmaal gebruikt bij de verfilming van het boek "De loteling" van Conscience.

3. Stadssecretaris Beenders op pensioen

Vooreerst enkele data: 1925 (geb. in Geistingen-Ophoven); 1929 (verhuisd naar Maaseik); 1950 (ambtenaar van de stad); 1963 (secretaris); 1985 (welverdiend pensioen).



Over Henri Beenders een artikel schrijven is geen zware taak en ook geen ondankbaar werk, want onze secretaris heeft heel wat werk op zijn actief staan.

Het wordt echter moeilijk, als het een "kort" stukje moet zijn. En dat is mijn opdracht. Daarom moet ik mij beperken tot een dorre opsomming van zijn activiteiten te Maaseik, alléén op "cultureel" gebied.

Bibliotheek

In de overname door de stad van de twee vrije boekerijen en de oprichting van de stedelijke neutrale bibliotheek speelde B. een grote en gezaghebbende rol. In 1967 behaalde hij het diploma van bibliothecaris en deed menige interims.

Cultureel Centrum en Sporthal

Toen Maaseik de mogelijkheden zag om op gebied van Cultuur en Sport een behoorlijke en moderne infrastructuur te bouwen, volgde B. alle dossiers met grote nauwgezetheid en inzicht, zodat iedere stagnatie van stadswege was uitgesloten. F. Colson, die als voorbereiding een uitgebreid socio-cultureel onderzoek over Maaseik publiceerde (1970), schreef in zijn voorwoord: "Aan de heer Beenders, gemeentesecretaris gaat onze dank voor het feit, dat wij hem steeds met de meest onzinnige verzoeken mochten lastig vallen, zonder nochtans zijn goed humeur te verstoren" (blz. 3).

Culturele, Geschied- en Oudheidkundige Kring

Van deze volksuniversiteit tussen Maas en Rijn was B. secretaris-penningmeester van 1962 tot 1969 en het overzicht van de activiteiten tussen die jaren bevatte lezingen, avondvoorstellingen, excursies, tentoonstellingen, publicaties enz., die de Kring een groot aanzien gaven (*Zie: De Culturele, Geschied- en Oudheidkundige Kring te Maaseik* (1947-1982), Maaseik 1982, Deel I, blz. 116-121).

Het Feestcomité

In 1950 benoemde burgemeester H. Van der Donck (voorzitter) B. tot secretaris van het Feestcomité, dat als taak had om de jaarlijkse feestelijkheden, zoals o.a. de Halfvastenstoet, te organiseren.

Harmonie

Van de Koninklijke Harmonie Concordia was B. jarenlang spelend lid en secretaris.

De Maaseikenaar

In ons onafhankelijk cultureel stedelijk tijdschrift liet B. enkele opmerkelijke studies verschijnen, o.a. over het antieke 17de eeuwse stadhuis - uurwerk. Dat monumentje werd door de zorgen van B. gerestaureerd en tijdens ieder week-end met de nodige "opwinding" opgewonden...

Stadsmuseum en -apotheek

Ook voor de instandhouding van deze stedelijke toeristische objecten heeft B. zijn verdiensten en met arch. M. Hendrickx gaf hij enkele jaren het blaadje "Museum-nieuws" uit.

Het Heilig Wammes

Aan deze oude Maaseiker volksculturele vereniging heeft B. sinds 1958 zijn hart verpand en zich ieder jaar volledig ingezet voor het serene verloop van de feestelijkheden. In 1962 was B. Prins Carnaval (Harry I). Op de zittingen was hij de onvervangbare ceremonie-meester en 11 jaar bekleedde bij het ambt van ondervoorzitter (Zie: Het Heilig Wammes, 3x11, 1981, passim).

Ons aller vriend Harry zie ik als een voorbeeld van gediensdigheid, accuratese, verstandelijke aanpak en een aanstekelijke Maaslandse blijheid. Wij wensen hem en zijn lieve ega Annie nog vele gelukkige Maaseikse jaren!

W. Sangers Kruisheer



Het Willemsfonds (lidmaatschapsbijdrage 350 fr. over te maken aan J.C. Claessens, Heppersteenweg 67, 3680 Maaseik) organiseert ook in 1986 een aantal interessante activiteiten.

We vermelden reeds:

- zaterdag, 18 januari, Domein Alden Biezen te Bilzen: geleid bezoek en jaarlijkse statutaire provinciale vergadering.
- donderdag, 13 februari, 20 uur, C.C. "Achter Olmen": Lic.L.Melard, studieprefect, spreekt over "Heksenvervolging".
- vrijdag, 7 maart, 20 uur, C.C. "Achter Olmen": W. Gijsen, provinciaal voorzitter, behandelt het thema: "Hoe wordt het leven in het watermantijnperk?"
- zondag, 6 april 's namiddags: geleid bezoek aan Heerlen, museum Romeinse thermen en stadsschouwburg.

Jan Claessens

Maaseiker gevelstenen en uithangborden



Er was een tijd dat onze huizen geen prozaïsche nummers droegen, vermits het merendeel der mensen toch niet lezen kon. In plaats daarvan hingen er voorwerpen of uithangborden uit, want deze spraken een taal die iedereen begreep. Een hoefijzer, een tinnen pot, of een laars werd door iedereen begrepen als de aanduiding voor de woning van een smid, een wijnhandelaar of een schoenmaker. Al deze borden in allerlei materialen en velerlei kleur gaven aan de smalle middeleeuwse straten een schilderachtig uitzicht en vormden voor de ongeletterde reiziger, koetsier of drager een adressenboek dat hij lezen kon.

En al die handelaars, vaklui en herberghouders wedijverden in tekening en kleur, omdat zij wisten dat het uithangbord een blikvanger was, waardoor zij de aandacht van de passant op hun woning konden vestigen.

Toen de houten huizen stilaan door stenen vervangen werden, ontstond naast het uithangbord de gebeitelde gevelsteen. Voor Maaseik is dit zonder twijfel toegenomen na de immense brand die in 1684 éénderde van de huizen in as legde. Zulke gebeeldhouwde en fraai beschilderde stenen waren niet alleen duurzamer, doch betekenden in de meeste gevallen ook een verfraaiing van de voorgevels. Natuurlijk bleven daarnaast ook de uithangborden nog vele eeuwen in trek, niet alleen omdat ze goedkoper waren, doch ook omdat ze als reclame doeltreffender geacht werden.

Van de honderden gevelstenen en uithangborden die eens de straten van onze stad sierden, zijn er helaas slechts enkele overgebleven. En toch vormden ze een typische uiting van volkskunst. Soms zijn ze plomp van vorm met grof reliëf gehouwen in Naamse hardsteen of in goedkopere gele mergel uit Zichem. Soms ook getuigen ze van geraffineerder vakmanschap, doch nooit zijn de namen van de makers tot ons gekomen, omdat ze uit een periode stammen toen de kunstenaar nog schuilging in het ambacht. De laatste jaren zijn er in onze stad door particulieren verscheidene nieuwe gevelstenen naar oude modellen geplaatst. Laten wij hopen dat dit initiatief navolging kent. Het zou de fraaiheid ten goede komen van dit kleine stadje waar het goed is om te leven.

M. Boonen

Uit de oude doos

Van Mejuffrouw Jeanne Vanden Born ontvingen wij enkele foto's waarop zich vele van onze lieve lezeressen zullen terug herkennen. De foto's werden 50 jaar geleden genomen op de speelplaats van de toenmalige kleuterschool der Zusters van Liefde in de Eikerstraat.

M. Boonen.

Kleuterschool Zusters van Liefde Maaseik.



Schooljaar 1925-26?

Van links naar rechts.

Bovenste rij:

Juffrouw Clémentine, Hélène Raedschelders, Truike Frenzen, Henriette Luysmans, Albertina Jeurissen, Marthe Van Beygaerden, Mia Van Minsel, Annie Jacobs, Alberte Hendrikkx, Juffrouw Agnès Segers (echtgenote van Thieu Croonenberghs).

2e rij van boven:

Henriette Van Hees, Marie-Louise Theunissen, Annie Graux, Anneke Dalemans, Nelly Snijckers, Mia Dalemans, Mia Sijbers, Antoinette Frenssen, ? Teugels, Lucienne Jongen, Albertine Pieters.

3e rij van boven:

Désirée Latour, Toos Van Hees, Paula van Minsel, Mia Kraewinkels, Leona Cordie, Leentje Martens, Yvonne Dubois, Mariette Wijnen, Marie-Louise Vanden Born.

Onderste rij:

Miëtte Plusquin, Georgette Schaeken, Josée Jeurissen, ?, Elza Knevels, Françoise Tilmans, Josepha Cordie, Finneke Frenssen, Tinneke Teugels, Hélène Repriels.



Schooljaar 1926-27?

Van links naar rechts.

Bovenste rij:

Alberte Hendrikkx, Paula VanMinsel, Georgette Schaeken, Elise Timmermans, ?, Hélène Voorjans, Antoinette Block, Mia Muyzers.

2e rij van boven:

Agnès Schulpen, ?, Marie-Louise Vanden Born, Adèle Gielen, Cato ?, Elise Savelkoul, Betje ?, Truike Raets.

3e rij van boven:

Mathilde Purnot, Elise Schroyen, Miet Polfliet, Cato Coolen, Yvonne Dubois, Truike Frenzen, mariette Wijnen.

Onderste rij:

?, Josée Jeurissen, Mia Kraewinkels, Nilla Corstjens, Jeanne Brouns, Marie-Louise Theunissen, Henriette Leurs.

Jeanne Vanden Born
Koning Albertlaan 53
3680 Maaseik



Z.D.H. Prins Baer V

Redactie

Jaak Bergers
Martin Boonen
John Golsteyn
Peter Graux
Herman Hendrix
Hubert Heymans
Erik Martens (emblem en tekeningen)
Pater Sangers
Gerard Segers (cartoons)
Mevrouw Theunissen-Aendekerkerk
Tony Van Wijck

Medewerkers

Jan Claessens
Josette Clijsters
Leon Deruyter
Zuster Gonzagne (Vandeborne)
Piet Henkens
Donaat Sniijders
Jaak Vancleef
Jeanne Vanden Born
Julien Van Berkel

Abonnementen (of geschenkabonnementen) steeds verkrijgbaar door storting op nr. 001-0678921-94 t.n.v. 'De Maaseikenaar', Verloren Kost 86, 3680 Maaseik, met vermelding: abonnement of geschenkabonnement voor..... (naam + volledig adres).

Benelux: 250.- fr.

Overige landen: 400.- fr.

Ieder auteur blijft verantwoordelijk voor het door hem ingestuurd artikel.

Geen uittreksel, afdruk of overname uit 'De Maaseikenaar' mag geschieden zonder bronvermelding.

Dank voor uw medewerking.

De teksten voor de volgende editie worden tegen 5 februari verwacht op de redactie.

Verantwoordelijke uitgever:
Tony Van Wijck, Maastrichtersteenweg 11 - 3680 Maaseik (B) — Druk Tonnaer Roermond